

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(1)
สารบัญ.....	(3)
สารบัญภาพ.....	(7)
สารบัญตาราง.....	(11)
แผนบริหารการสอนประจำวิชา.....	(13)
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 1.....	1
บทที่ 1 ความสำคัญของการผลิตสัตว์ปีก.....	3
ประโยชน์และความสำคัญของการเลี้ยงสัตว์ปีก.....	3
การเริ่มต้นเลี้ยงสัตว์ปีก.....	9
ปัญหาและแนวทางแก้ไขการเลี้ยงสัตว์ปีกในประเทศไทย.....	11
บทสรุป.....	19
คำถามท้ายบทที่ 1.....	21
เอกสารอ้างอิง.....	23
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 2.....	25
บทที่ 2 ประเภทและชนิดของสัตว์ปีก.....	27
การจัดลำดับสัตว์ปีก.....	27
พันธุ์ไก่.....	30
ไก่พันธุ์ลูกผสม.....	37
พันธุ์เป็ด.....	40
เป็ดพันธุ์ลูกผสมไฮบริด.....	44
เป็ดพันธุ์พื้นเมือง.....	45
พันธุ์นกกระทา.....	46
บทสรุป.....	47
คำถามท้ายบทที่ 2.....	49
เอกสารอ้างอิง.....	51

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 3.....	53
บทที่ 3 โรงเรือนและอุปกรณ์.....	55
การเลือกทำเลในการสร้างฟาร์ม.....	55
การวางแผนฟาร์ม.....	55
ชนิดของโรงเรือน.....	57
ปัจจัยที่พึงพิจารณาต่อการสร้างโรงเรือน.....	57
ความชื้น.....	60
ขนาดของโรงเรือน.....	62
ลักษณะโครงสร้างของโรงเรือน.....	62
อุปกรณ์ภายในโรงเรือน.....	66
บทสรุป.....	73
คำถามท้ายบทที่ 3.....	75
เอกสารอ้างอิง.....	77
 แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 4.....	 79
บทที่ 4 อาหารวัตถุดิบและการให้อาหาร.....	81
ประโยชน์ของอาหาร.....	81
ความต้องการโภชนาของสัตว์ปีก.....	81
อาหารวัตถุดิบ.....	89
การผสมอาหารและการคำนวณสูตรอาหาร.....	97
น้ำ.....	101
วิธีผสมอาหาร.....	102
ลักษณะของอาหาร.....	103
วิธีการให้อาหาร.....	104
บทสรุป.....	104
คำถามท้ายบทที่ 4.....	107
เอกสารอ้างอิง.....	109

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 5.....	111
บทที่ 5 การผสมพันธุ์และการคัดเลือก.....	115
เป้าหมายของการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ปีก.....	115
พันธุศาสตร์สัตว์ปีก.....	116
ระบบการผสมพันธุ์เพื่อสร้างไก่ฟ่อแม่พันธุ์.....	123
การคัดเลือกพันธุ์.....	126
วิธีการผสมพันธุ์.....	128
การทดสอบคุณภาพของไก่ไข่และไก่นีโอ.....	128
บริษัทฟาร์มไก่พันธุ์.....	130
บทสรุป.....	130
คำถามท้ายบทที่ 5.....	131
เอกสารอ้างอิง.....	133
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 6.....	135
บทที่ 6 การจัดการเลี้ยงดูไก่.....	137
การจัดการเลี้ยงดูไก่เล็กและไก่กระทง.....	137
การจัดการเลี้ยงดูไก่รุ่น.....	141
การจัดการเลี้ยงดูไก่ไข่.....	144
การจัดการเลี้ยงดูไก่พันธุ์.....	148
บทสรุป.....	150
คำถามท้ายบทที่ 6.....	151
เอกสารอ้างอิง.....	153
แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 7.....	155
บทที่ 7 การจัดการเลี้ยงดูสัตว์ปีกเฉพาะอย่าง.....	157
การจัดการเลี้ยงดูไก่ต่อน.....	157
การจัดการเลี้ยงดูเป็ด.....	164

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
การจัดการเลี้ยงดูนกระยะปั่น.....	168
บทสรุป.....	170
คำถามท้ายบทที่ 7.....	171
เอกสารอ้างอิง.....	173
 แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 8.....	175
บทที่ 8 การป้องกันและรักษาโรค.....	177
สาเหตุของการเกิดโรค.....	177
โปรแกรมการป้องกันโรค.....	178
การทำวัคซีน.....	180
การปฏิบัติเมื่อไก่เกิดโรค.....	184
โรคที่สำคัญของสัตว์ปีก.....	186
บทสรุป.....	188
คำถามท้ายบทที่ 8.....	189
เอกสารอ้างอิง.....	191
 แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 9.....	193
บทที่ 9 ระบบการจัดเก็บข้อมูลฟาร์มและการตลาด.....	195
ประโยชน์ของการจดบันทึกข้อมูล.....	195
ระบบทำบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ภายในฟาร์ม.....	196
การตลาดปศุสัตว์.....	208
บทสรุป.....	210
คำถามท้ายบทที่ 9.....	211
เอกสารอ้างอิง.....	213
 บรรณานุกรม.....	215

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 อาร์คิอุปเทอริกซ์.....	28
2.2 ไก่พันธุ์บาร์เพลีมัทรอค.....	31
2.3 ไก่พันธุ์โอดิโอสแลนด์.....	31
2.4 ไก่พันธุ์นิวแอมเชียร์.....	32
2.5 ไก่พันธุ์บร้าhma.....	32
2.6 ไก่พันธุ์โคชิน.....	33
2.7 ไก่พันธุ์แลงชาน.....	33
2.8 ไก่พันธุ์เล็กออร์นขาวหงอนจักร.....	34
2.9 ไก่พันธุ์เมโนร์กา.....	34
2.10 ไก่พันธุ์แอนโคน่า.....	35
2.11 ไก่พันธุ์คอร์นิช.....	35
2.12 ไก่พันธุ์ออร์พิงตัน.....	36
2.13 ไก่พันธุ์อสตราลอร์บ.....	36
2.14 แผนผังการผลิตไก่นึ่องลูกผสมทางการค้า.....	38
2.15 เป็ดพันธุ์ปักกิ่ง.....	41
2.16 เป็ดพันธุ์ไอเลสเบอร์รี่.....	41
2.17 เป็ดพันธุ์รูแอง.....	42
2.18 เป็ดเทศ.....	42
2.19 เป็ดพันธุ์กากีแคมเบลล์.....	43
2.20 เป็ดพันธุ์อินเดียนรันเนอร์.....	43
2.21 ผุ้งเป็ดเนื้อเซอร์รีวอลเลีย.....	44
2.22 เป็ดปักกิ่งลูกผสม.....	44
2.23 เป็ดพันธุ์ครับสูน.....	45
2.24 เป็ดพันธุ์ปากน้ำ.....	45
2.25 เป็ดโปี้ยฉ่าย.....	46
2.26 นกกระ tha ญี่ปุ่น.....	47
3.1 การวางแผนผังฟาร์มเลี้ยงไก่.....	56

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า
3.2 หลังคามุงกระเบื้อง.....	63
3.3 หลังคามุงจาก.....	63
3.4 โครงสร้างโรงเรือนสัตว์ปีก หลังคาน้ำจ้า 2 ชั้น.....	64
3.5 ความลาดเอียงของหลังคา.....	64
3.6 ลักษณะโรงเรือนสัตว์ปีกแบบปิด.....	66
3.7 เครื่องกอกแบบใช้แก๊ส.....	67
3.8 ถังแขวนน้ำอัตโนมัติ.....	68
3.9 ถังอาหารอัตโนมัติ.....	68
3.10 ร่างอาหารอัตโนมัติ.....	69
3.11 การติดตั้งร่างน้ำ ร่างอาหารภายในโรงเรือน.....	69
3.12 รังไข่ของสัตว์ปีก.....	70
3.13 กรงไก่เดี่ยว.....	71
3.14 กรงไก่รวม.....	71
5.1 ลักษณะพันธุ์แท้และพันธุ์ทางของจีน.....	117
5.2 ลักษณะภายนอกและลักษณะภายใน.....	117
5.3 ความแตกต่างระหว่างสีขนของลูกไก่เพศผู้และเพศเมียเมื่อลูกไก่ฟักออกเป็นตัว ซึ่งได้ จากการผสมพันธุ์ระหว่างพ่อพันธุ์ไก่ พันธุ์ Rhode Island Red กับแม่พันธุ์ไก่ พันธุ์ Barred Plymouth Rock ซ้ายเป็นลูกไก่เพศผู้ มีจุดสีขาวกลางหัว ขวาเป็น ลูกไก่เพศเมียไม่มีจุดขาวอยู่กลางหัว.....	118
5.4 ลูกไก่ขนสีอ่อน (ซ้าย) ซึ่งเป็นลูกไก่เพศผู้กับลูกไก่ขนสีเข้ม (ขวา) เป็นลูกไก่เพศเมียซึ่ง ^{เกิดจากการผสมระหว่างพ่อพันธุ์ Rhode Island Red กับ Light Sussex ทำให้ สามารถแยกเพศลูกไก่ได้เมื่อแรกเกิด.....}	119
5.5 การผลิตไก่เนื้อแคระ.....	122
5.6 การผลิตไก่ไข่แคระ.....	122
5.7 การผสมข้าม 2 พันธุ์.....	123
5.8 การผสมข้าม 3 พันธุ์.....	124
5.9 การผสมข้าม 4 พันธุ์.....	124

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า
5.10 การผลิตไก่ลูกผสมเพื่อการค้า.....	125
5.11 แผนผังการผลิตสัตว์เพื่อตั้งตระกูลใหม่.....	126
7.1 เครื่องมือตอนไก่แบบฟังชอร์โนน.....	158
7.2 เครื่องมือตอนไก่แบบผ่าข้าง.....	159
7.3 ตำแหน่งกรีดแผลระหว่างซี่โครงคู่สุดท้าย.....	160
9.1 ตัวอย่างตลาดไก่ในประเทศไทย.....	209

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 การเปรียบเทียบส่วนประกอบของโภชนาต่างๆ ของเนื้อโค เนื้อไก่ และเนื้อไก่งวง.....	4
1.2 การเปรียบเทียบกรดอะมิโนของอาหารสัตว์ชนิดต่าง.....	5
1.3 ค่าเฉลี่ยปริมาณแร่ธาตุ ในโตรเจน พофฟอรัสและโปรแทสเซียม ในมูลสัตว์ชนิดต่าง ๆ.	5
1.4 จำนวนสัตว์ปีกในประเทศไทย ปี 2553-2557.....	6
1.5 ราคาสัตว์และผลิตผลจากสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ปี 2553-2557.....	6
1.6 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าพันธุ์สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์เพื่อใช้ผลิตและบริโภค ปี 2553-2557.....	7
1.7 ปริมาณและมูลค่าการส่งออก ปี 2553-2557.....	8
2.1 ลักษณะที่สำคัญของไก่ประเภทต่าง ๆ บางพันธุ์.....	37
2.2 ชื่อทางการค้า บริษัทและประเภทผลิตพันธุ์ไก่นึ่ง.....	39
2.3 ชื่อทางการค้า บริษัทและประเภทผลิตพันธุ์ไก่ไข่.....	39
3.1 การเปรียบเทียบขององศาเซลเชียส องศาไฟเรนไฮด์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น.....	59
3.2 อุณหภูมิที่มีผลต่อการกินอาหารของไก่.....	60
3.3 การเปรียบเทียบอัตราการดูดความชื้นของสิ่งรองพื้นชนิดต่าง ๆ.....	72
4.1 ความต้องการพลังงาน โปรตีนและแร่ธาตุของไก่กระทง.....	82
4.2 ความต้องการวิตามินของไก่กระทง.....	84
4.3 ความต้องการพลังงาน โปรตีน และแร่ธาตุของไก่ไข่และไก่พันธุ์.....	85
4.4 ความต้องการวิตามินของ ไก่ไข่และไก่พันธุ์.....	86
4.5 การใช้ใบกระถินแซ่น้ำทดแทนโปรตีนในอาหารไก่สามสายเลือด.....	88
4.6 วัตถุดิบสำคัญพวกละปีงและน้ำตาลที่มักใช้ผสมในอาหารไก่.....	90
4.7 ข้อจำกัดในการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ให้พลังงานในสัตว์ปีก.....	90
4.8 วัตถุดิบสำคัญพวกละมันและโปรตีนที่มักใช้ผสมในอาหารไก่.....	93
4.9 วัตถุดิบอาหารหรือสารเคมีที่มีเป็นแหล่งให้วิตามินชนิดต่าง ๆ.....	94
4.10 ส่วนประกอบของแร่ธาตุที่สำคัญบางชนิด.....	95
4.11 ข้อจำกัดในการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ให้โปรตีนและแร่ธาตุในสัตว์ปีก.....	96
5.1 ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของไก่.....	116
5.2 ค่าอัตราพันธุกรรมของลักษณะต่าง ๆ ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในไก่.....	120

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.3 การเปรียบเทียบการให้เชื่องไก่ลูกผสมระหว่างต่างตระกูลกับไก่พันธุ์แท้เลือดชิด.....	121
6.1 ระดับความสำเร็จของผู้สูงอายุ.....	144
6.2 การเปรียบเทียบลักษณะไก่ที่กำลังไข่กับไก่ที่ไม่ไข่.....	147
6.3 การเปรียบเทียบลักษณะไก่ไข่ระยะเวลานานกับไก่ไข่ระยะเวลาสั้น ไก่ไข่ดึกกับไก่ไข่ไม่ดึก และไก่ไข่ทันกับไก่ไข่ไม่ทัน.....	147
7.1 การตอบแบบใช้ฝีมือ.....	158
7.2 ความต้องการอาหารของไก่ต่อนในระยะต่าง ๆ.....	162
7.3 ความต้องการโภชนาของไก่นิ่ว.....	163
7.4 สูตรอาหารไก่ต่อน (หลังการตอบแล้ว).....	164
7.5 ความต้องการไวตามินและแร่ธาตุเชิงปฏิบัติในอาหารเป็นเนื้อและเป็ดไก่.....	167
8.1 ตัวอย่างโปรแกรมรักษาในไก่นิ่ว.....	183
8.2 ตัวอย่างโปรแกรมรักษาในไก่ไข่.....	184
9.1 แบบบันทึกประจำท้อง.....	201
9.2 แบบบันทึกประจำสัปดาห์ไก่สาว.....	202
9.3 แบบบันทึกน้ำหนักไก่.....	203
9.4 แบบบันทึกประจำสัปดาห์สำหรับผู้สูงอายุ.....	204
9.5 แบบสรุปผลผลิต.....	205
9.6 รายงานการให้วัคซีน.....	206
9.7 การใช้ยาในสัตว์ปีก.....	207